

A la direcció del centre _____

_____, amb DNI núm. _____, amb adreça de correu electrònic _____, pare/mare de l'alumne/es _____, del/s curs/os _____,

Enviem aquesta carta en el context de la campanya "Activem la Immersió". Una campanya impulsada per les famílies d'alumnes, que té per objectiu mobilitzar els centres educatius, el Departament d'Educació i el Govern, en la tasca necessària i urgent d'implementar una metodologia immersiva eficaç que freni la davallada de l'ús del català entre la població infantil i juvenil en l'àmbit educatiu.

És per això que exposo:

1. En les estones informals fora de l'aula, al pati, als passadissos, al menjador... la llengua predominant entre els alumnes de l'escola, aquella que utilitzen habitualment per comunicar-se entre si, ja no és el català. Tampoc dins de l'aula en el treball en grup i les dinàmiques entre iguals.

Aquesta conducta lingüística és prou general entre l'alumnat, també sovint entre alumnes de famílies catalanoparlants, que estan deixant d'utilitzar el català per comunicar-se entre sí.

2. Aquest abandonament de l'ús del català per part de l'alumnat és un fet cabdal, que pot fer trontollar els mateixos fonaments de l'escola catalana. Per dos motius: perquè dificulta l'aprenentatge del català entre els alumnes de famílies no catalanoparlants -un idioma només s'aprèn bé si s'utilitza com a vehicle de comunicació-, i en segon lloc, perquè contradiu el principi fonamental de la vehicularitat del català a l'escola, sobretot davant les noves tendències pedagògiques, que situen la interacció alumne-alumne com a part fonamental del procés d'aprenentatge.

2.1. L'aprenentatge d'una llengua no pot ser mai resultat de la simple exposició a aquesta, o fruit del mer coneixement formal per escrit. A part de tot l'anterior, la competència lingüística s'assoleix també -i sobretot- a partir del seu ús verbal, de la conversa, d'emprar-la com a mitjà de comunicació en els diferents àmbits d'interacció, formals i informals. I això no s'observa a la nostra escola, on s'evita incidir en els usos lingüístics de l'alumnat -que acaben interactuant en l'idioma dominant, que és el castellà. D'aquesta manera, els alumnes de famílies no catalanoparlants no utilitzen mai o quasi mai el català a l'aula i al pati. Aquest fet, afegit a l'absència o escassetat d'espais de socialització i cohesió en català fora de l'escola, condemna aquests alumnes a dificultats potser insalvables per adquirir una bona competència lingüística en català.

Tot plegat s'allunya de l'objectiu que marca el Decret 175/2022, de 20 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, que remarca la necessitat d'assolir la plena competència lingüística en català a partir de la participació activa en interaccions orals tant espontànies com reglades. En l'article 4, per exemple, dins dels objectius generals del currículum de l'educació bàsica, es considera a l'apartat i) que cal "utilitzar la llengua catalana en tots els contextos relacionats amb els aprenentatges tant formals com informals". També, en l'apartat corresponent a les competències específiques d'Aranès i Literatura a l'Aran, Llengua Castellana i Literatura, i Llengua Catalana i Literatura, la competència específica 3 estipula que l'alumnat ha de ser capaç de "Produir textos orals i multimodals amb coherència, claredat i registre adequats, atenent les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius, i participar en interaccions orals variades, amb autonomia, per expressar idees, sentiments, emocions i conceptes, construir coneixement i establir vincles

personals“. I marca, entre altres, com a criteri d'avaluació per als diferents cursos “participar en interaccions orals espontànies i reglades”.

2.2. L'abandonament del català com a idioma de comunicació entre alumnes té una segona derivada destacada: es contradiu amb el principi fonamental que el català ha de ser l'idioma vehicular d'aprenentatge i comunicació de l'escola. Així ho especifica el PLC de l'escola, que remarca clarament en el punt 1 de l'apartat “L'ús de la llengua catalana com a llengua vehicular i d'aprenentatge” que “L'escola utilitza la llengua catalana com a llengua vehicular de l'ensenyament i l'aprenentatge”.

També contradiu l'article 11.1 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'Educació (LEC), on es concreta que “El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua normalment emprada com a llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu”

Fins l'any 2022, quan es va publicar el Decret 175/2022, de 20 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, existia certa ambigüitat o indefinició a l'hora de determinar si l'idioma utilitzat entre alumnes entrava o no en la categoria de “vehicular de comunicació i aprenentatge” a l'escola. Amb la publicació del Decret, però, aquesta indeterminació queda resolta d'una forma definitiva quan estableix que la interacció alumne-alumne és part fonamental del procés d'aprenentatge.

Un procés d'aprenentatge que se'ns presenta amb un enfocament cooperatiu/col·laboratiu, on l'intercanvi d'informació entre els estudiants pren tot el protagonisme. Es posa molt èmfasi en la importància de construir coneixements dins de l'aula a partir de la interacció i l'ajuda entre iguals de forma sistemàtica, fomentant el treball en grup, tot creant entorns i activitats que intensifiquen la interacció horitzontal.

Aquest enfocament cooperatiu/col·laboratiu és transversal en el Decret, de tal forma que apareix a la majoria de pàgines i apartats d'aquest. Tant és així que el terme “cooperatiu” és utilitzat 25 cops, i “col·laboratiu” apareix en 48 ocasions, ambdós habitualment precedits pels conceptes “treball”, “entorn”, “projecte” i “joc”. Per exemple, en l'article 3 sobre principis pedagògics, apartat n), quan afirma que cal “afavorir la cohesió social, el respecte per la diferència, la participació de tot l'alumnat i el treball col·laboratiu”. També en l'article 13, sobre l'horari, on s'especifica que “l'organització de l'horari lectiu està destinat al desenvolupament de les competències específiques pròpies de les àrees, matèries o àmbits, i ha de garantir la construcció d'entorns d'aprenentatge col·laboratius, oberts i transversals, que permetin la personalització dels aprenentatges”. També, en l'article 22, sobre recursos i materials didàctics, a l'apartat 4, indica que “cal generar contextos d'aprenentatge i activitats d'aula diversificats, fomentant l'ús de les diferents tecnologies per a l'aprenentatge, la comunicació i el coneixement, amb la finalitat de personalitzar i d'enriquir els processos d'ensenyament i aprenentatge; potenciar la participació activa i col·laborativa, i promoure el compromís de l'alumnat”. I com a darrer exemple, en l'apartat de la competència específica 3, s'explica que “aquestes situacions propicien un entorn excel·lent per al treball cooperatiu, en què es desenvolupen destreses com l'argumentació, la comunicació efectiva d'idees complexes, la presa de decisions compartides, la col·laboració i la resolució de conflictes de manera pacífica”.

Tot plegat té implicacions importants a l'hora de considerar la interacció entre alumnes i l'idioma que aquests utilitzen. Bàsicament perquè, a partir d'aquest Decret, i del canvi metodològic que suposa, la llengua entre alumnes passa a ser indiscutiblement vehicle d'aprenentatge, i per tant, queda subjecte a complir amb l'article 11.1 la LEC, citat anteriorment.

Amb l'aplicació del nou enfocament pedagògic que marca el Decret, el protagonisme del docent, que per norma general empra el català a l'aula, perd rellevància paulatinament, i va sent desplaçat pel

treball cooperatiu entre alumnes, que en aquesta escola és sempre o quasi sempre el castellà. Així doncs, cada cop més, el castellà -que ja és omnipresent al pati- va entrant amb força a l'aula i va desplaçant el català com a llengua vehicular d'aprenentatge.

D'aquesta manera, i malgrat que el Decret defensi a l'article 13 punt 6 que "el model lingüístic del sistema educatiu català cerca fer de la llengua catalana la llengua de trobada de la població escolar per tal de bastir al seu voltant la cohesió necessària per al desenvolupament d'una comunitat integrada i solidària", la realitat a la nostra escola és ben diferent. És el castellà la que, per un esforç insuficient a l'hora d'aplicar metodologia immersiva en català, s'ha convertit en la llengua de trobada efectiva, en la vehicular de comunicació i aprenentatge.

Per tots aquests motius,

SOL·LICITO:

Que, per a suplir aquestes mancances i garantir la plena vehicularitat educativa del català, es faci un acord de claustre per complir el que marca el Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, pel que fa a l'expressió i la interacció orals en català. Un acord que es marqui com a objectiu primordial aprofundir en la immersió lingüística en català i incidir de forma directa i intencional en els usos lingüístics de l'alumnat a partir de la interacció alumne-docent i alumne-alumne. Un acord que es comprometi també a fomentar i incentivar l'hàbit de parlar i mantenir el català entre l'alumnat. Emplaçant a fer formació específica, si es creu necessari, i establint el compromís de fer-ne un seguiment per a avaluar-ne els resultats.